

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

DIRECTOR: D. ALEXANDRESCO

PRIM-REDACTOR: ION N. CESĂRESCU

A B O N A M E N T U L

Pe an, în România	30 lei
6 luni	16 "
3 luni	8 "
Străinătate: 40 lei pe an, 20 pe 6 luni	

A P A R E

De două ori pe săptămână sub redacțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

REDACȚIA & ADMINISTRAȚIA
BUCUREȘTI

5 — Calea Rahovei — 5

Lângă Palatul Justiției

S U M A R

Concluziunile D-lui Procuror general G. E. Schina luate la Inalta Curte de casație în ședința de la 12 Octombrie a. c., cu ocaziunea cercetării recursului lui L. Cosmovici și alții cu D-r C. Aronovici și alții.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ:

Curtea de Casație secția I: Leon C. Cosmovici și alții cu D-r M. Iorgandopol și alții, cu o Notă;
Curtea de apel Iași, secția II; Avram Schwartz cu firma Allgemeine Electricitäts Gesellschaft din Berlin;
Tribunalul Roman: Wolf Leibx Schwartz cu Primăria Roman și Jacob Haiek;
Judecătoria Ocol. Moinești-Bacău: Marghioala V. Comirlău și alții contra lui St. Comirlău și Marghioala Ursache p. partaj;
Bibliografii.

Concluziunile D-lui Procuror general G. E. Schina, luate la Inalta Curte de casație în ședința de la 12 Octombrie a. c., cu ocaziunea cercetării recursului lui L. Cosmovici și alții cu D-r C. Aronovici și alții.

Soții Gh. și Eufr. Cosmovici lăsând după moartea lor o proprietate rurală numită Broșteni din jud. Botoșani, cumpărată de dinșii împreună de la Hasnaș, la anul 1882, succesorii colaterali ai defunctei Eufrosina Cosmovici, născută Aronovici, chiamă înaintea tribunalului respectiv pe succesorii soțului Gh. Cosmovici, de asemenea colaterali, spre a se procede la eșirea din indivisiune. Tribunalul, constatînd că succesorii lui Gh. Cosmovici nu sunt puși în posesiunea definitivă a averii succesoriale, suspendă acțiunea de eșire din indivisiune.

Făcîndu-se apel de succesorii Eufr. Cosmovici, Curtea găsește că nu e cas de suspendare, evoacă fondul și procede la judecarea cauzei. După mai multe amnări urmate, prin deciziunea supusă recursului, admite acțiunea apelanților și hotărește ca moșia Broșteni să se împartă în două părți egale, între moștenitorii soților Cosmovici.

Ca mijloace de apărare înaintea Curței de apel din Iași, succesorii Gh. Cosmovici, recurenții, au susținut că nu poate fi vorba de eșire din indivisiune, de oare ce ei sunt singuri proprietari ai moșiei Broșteni, actul de cumpărare din 1882, fiind nul în ceea ce privește pe def. soție Eufr. Cosmovici. În sprijinul opunerii lor, recurenții

au invocat dispoziția art. 1695 C. Calimach, care consacră *presumpția muciană*, dispoziția art. 940 C. civ. care prevede nulitatea unei donațiuni deghisată dintre soți, și în al 3-lea rînd, revocarea acestei donațiuni, mijloace pe cari Curtea le-a înălăturat.

Pentru justificarea deciziunii sale, instanța de apel stabilește.

În *1-ul rînd*: *presumpțiunea muciană* a fost abrogată de Codul civ. din 1865 și azi nu poate fi invocată în contra unei femei căsătorită sub imperiul Cod. Calimach, constituind în dreptul roman ca și azi, o dispoziție de ordine publică. În *al II-lea rînd*: moștenitorii nerezervatari nu pot invoca nulitatea unei donațiuni deghisată; de altmintrelea o jurisprudență constantă, adaogă instanța de fond, admite acest fel de donațiuni făcute sub forma unui contract cu titlu oneros; și în fine în *al III-lea rînd*: sprijinindu-se pe mai multe împrejurări de fapt, înlătură de asemenea și mijlocul bazat pe revocarea donațiunei.

Recurenții își întemeiază recursul pe următoarele motive;

1° *Esces de putere și violarea art. 335 Pr. civ.* și principiului celor două grade de jurisdicțiune. Curtea evocînd fondul i-a lipsit de judecata primel instanțe.

2° *Violarea art. 1695 C. Calimach și a art. 1, 969, 1223, 1224 și 1225 C. civ.* În special, pe motivul bazat pe *presumpția muciană*, care se pretinde că există azi, cel puțin pentru femeea măritată sub C. Calimach.

I. Primul motiv 'mă pare neîntemeiat. Dispozițiunea cuprinsă în art. 335 Pr. civ. în loc de a fi favorabilă recurenților, poate din contra servi ca un *argument de analogie în combaterea tezei* lor. Ce dispune într'adevăr acest art.? că în cas cînd un trib. s'ar declara necompetent, instanța de apel, găsind apelul întemeiat, se va declara competente și va judeca pricina în fond.

Prin analogie dară, trib. declarînd că e cas de suspendare, desesizîndu-se dar de afacere, iară

Curtea găsind că nu era un motiv de suspendare și *neavind un drept de trimitere*, va trebui necesarmente să evoace fondul.

II. Violarea art. său § 1695 C. Calim. art. 1, 969, 1223, 1224 și 1225 C. civ.

Examinarea *pretinsei violări* a § 1695 C. Calim. reclamă în prealabil cercetarea cesiunii de a se ști dacă *presumpțiunea muciană*, care face obiectul acestui text de lege, a fost sau nu menținută de Codul civ. din 1865, căci de la soluțiunea acestei chestiuni depinde interesul de a constata dacă actul de vânzare din 1882 e cirmuit de C. Calimach sau de C. civil.

Cred, înaltă Curte, că cu privire la convențiunile matrimoniale formate sub imperiul legiuirei civile azi în vigoare, nu se poate invoca *presumpțiunea muciană*, pentru cuvîntul că presumpțiunile stabilite de art. 1200 C. c. sunt de drept strict, nu se pot întinde prin analogie la un cas neprevăzut de lege, și pentru motivul că legiuitorul nostru din 1865 care e presupus că cunoștea starea de legislațiune anterioară Codului civil și anume că această presumpțiune exista atit în C. Caragea (Part. III, cap. XVII, art. 45) și mai ales în C. Cal. (§ 1695), faptul că n'a reproduc'o nu se poate explica într'un mod rațional, juridic, de cît ca o abrogare tacită din partea sa.

Din nouile principii introduse în Cod civil și principalmente din acea că donațiunea între soți e permisă, rezultă necesarmente o incompatibilitate între C. Calimach și actualul Cod civil în această privință. Această voință deosebită a legiuitorului Codului civil de acea a C. Calimach s'a manifestat într'un mod și mai accentuat, în sensul unei abrogări tacite a presumpțiunei muciane, și prin dispozițiunea cuprinsă în art. 1912 și prin care se declară că «Codicilii Domnilor Calimach și Caragea sunt abrogați în tot ce nu este conform regulilor prescise în prezentul Cod».

Nu cred de asemenea că Codul de comerț din 1887 prin art. 795, care prevede o presumpție de natura presumpțiunei muciană, a putut să facă să renască o dispoziție deja abrogată de legiuitorul nostru din 1865.

De altmîntrelea, *motivele* ce servă de bază a acestor două presumpțiuni sunt cu totul diferite. (Aubry et Rau, ed. a 4-a, T. V, p. 511, nota 3; Laurent, p. 23, No. 487; Planiol, T. 3, No. 1659. Vezi și D. Alexandresco, t. VIII, p. 128, nota 4).

Dacă tăcerea C. civil actual trebuie interpretată în sensul voinței legiuitorului de a înlătura presumpțiunea lui *Quintus Mucius*, nu mai puțin însă cred că e aplicabilă tocmelelor căsătorești încheiate înaintea promulgării legiuirei civile din 1865 atit în Muntenia (C. Caragea, partea III, cap. XVII, art. 45) cît și în Moldova (C. Cal., § 1695).

Intr'adevăr, prin aplicarea unor principii generale cunoscute, statutul său convențiunile matrimoniale ca și toate contractele sunt cirmuite de legea sub imperiul căreia au fost făcute. Neapărat că în cas cînd ar surveni o lege posterioară care ar modifica regulile stabilite de legea aflată la epoca căsătoriei, cu privire la dispozițiunile avînd un caracter de ordine publică, cum acea a puterei maritală, a capacității femeii măritată, legea posterioară ar primi o aplicațiune imediată chiar asupra convențiunilor matrimoniale intervenite înaintea promulgării sale. În de afară încă de dispozițiuni de această natură, mijloacele de probă a contractului, tot ce privește raporturile născute între soți cu privire la interesele lor private cum d. ex. natura bunurilor soților, determinarea regulilor *privitoare la dreptul de proprietate* a acestor bunuri, în fine tot ce privește drepturile lor patrimoniale, soții sunt presupuși că s'au referit la legea contemporană epocii tocmelei căsătorești pentru regularea acestor raporturi dintre dinșii.

Rezultă dară pentru soți un drept cîștigat, căruia legea nouă nu poate aduce nici o atingere.

Cu ajutorul dar a acestor principii, trebuie a decide că actul de cumpăratură al soților Cosmovici din 1882, trebuie privit ca exercițiul unui drept rezultînd dintr'o alcătuire căsătorească încheiată sub imperiul Codului Calimach, și cărei alcătuirii trebuia a i se aplica dară dispozițiunile acestei legiuiri, și în special acea prevăzută de § 1695.

Prin urmare, dacă Curtea de apel din Iași ar fi argumentat zicînd: Avînd în vedere că ținînd seamă de principiile generale de drept, nu se poate tăgădui că legea *Quintus Mucius*, prevăzută prin § 1695 C. Cal. e aplicabilă tocmelelor căsătorești intervenite înaintea promulgării actualului Cod civil, decî dară și alcătuiria căsătorii a soților Cosmovici; — Avînd în vedere însă că această presumpțiune, pe baza căreia să stabilește că tot ce dobîndește femeia dotală pe timpul căsătoriei e presupus a fi fost plătite de bărbat, afară numai dacă femeia ar putea *dovedi că a avut mijloace personale și legitime a plăti de suo lucrurile dobîndite*—constitue o presumpțiune de fapt ce se poate combate prin proba contrarie, și cum e vorba de un fapt material, atit proba prin martori cît și simple presumpțiuni sunt admisibile; Considerînd că împrejurările de fapt și principalmente participarea soțului la actul de cumpăratură, este o presumpțiune puternică și îndestulătoare pentru a dovedi *că femeia a justificat pe deplin* că banii ce au servit pentru cumpărarea a jumătate din moșia Broșteni au fost plătiți din averea sa personală, cunoscută bărbatului.....

Dacă s'ar fi raționat în acest mod, imi pare că

decisiunea Curței de apel ar fi fost dată, conform adevăratelor principii de drept, hotărînd însă că legea *Quintus Mucius* nu e aplicabilă tocmelei căsătorești a soților Cosmovici, a violat și interpretat într'un mod greșit dispoziția aliniatului 2 al art. 1 din C. civil. (L. Guillaud, ed. 3, t. 4, No. 2170 — 2173, Cass. Fr. Dalloz 66, I, 126; Idem 77, I, 214).

Rămîne să examinăm alte patru motive suplimentare.

III. *Exces de putere*. Calitatea de erede fiindu-ne contestată, și nefiind puși în posesiunea moștenirii, nu putem fi siliți de terți să ne judecăm.

Faptul cererii de eșire din indiviziune îndreptată de intimați, la prima instanță, în contra recurenților, implică în sineși recunoașterea calității acestora de comoștenitori; deci, dară, nu poate fi vorba de contestarea unei asemenea calități.

Recurenții însă, ca moștenitori nerezervatari, neputînd intra în posesiunea succesiunii de cit cu permisiunea justiției (art. 653, al. 2 Cod c.), cu drept cuvînt s'a apărât zicînd că nu pot fi siliți să se judece înainte de a fi obținut sezina judiciară, a exercita acțiunile active sau pasive a le succesiunii, afară numai dacă s'ar fi dovedit că de fapt recurenții prin autoritatea lor privată a intrat în posesiunea moștenirii (Planiol, III, p. 573); căci într'o asemenea ocurență negligența moștenitorilor de a obține investitura justiției nu poate paraliza acțiunea celor cari ar fi avînd un drept în contra succesiunii.

Cum însă o asemenea împrejurare nu se stabilește de Curtea de apel din Iași prin decisiunea denunțată, recurenții erau în tot dreptul lor a invoca acest mijloc de apărare.

Dară și mai mult, față cu cererea de eșire din indiviziune din partea intimatelor, acestora, contestîndu-li-se de către recurenți calitatea de moștenitori, nu se putea procede la împărțeală, căci esistînd o contestațiune prejudicială acțiunii de împărțeală, cea adică a petițiunii de ereditate, această acțiune trebuia rezolvată într'un mod prealabil, rămînînd ea în urmă să se provoace o împărțeală dacă s'ar fi stabilit că există drepturi egale între litiganți cu privire la moștenirea soților Cosmovici. (Aubry et Rau, ed. 4, VI, p. 429, nota 5).

Cred dară acest motiv întemeiat.

IV. Viol. art. 940 al. 2. C. c.—Curtea distinge unde legiuitorul n'a distins, admitînd validitatea unor donațiuni deghizate între soți, și pe care legiuitorul le anulează pe toate.

Cu toată disidența unor decisiuni din Franța, prin care se stabilește că donațiunile deghizate

sau făcute prin persoane interpuse sunt nule, chiar cînd nu ar excede cotitatea disponibilă, soluțiunea contrară însă e general admisă prin cele mai multe decisiuni cit și de Curtea de casațiune; adică că numai donațiunile excesive, acelea cari ar atinge reserva sunt nule.

Lucrările preparatorii nu mai lasă nici o îndoială în această privință, ne zice Planiol (t. III, No. 3252 și 3257).

Textul nostru art. 940 C. c. corespunzător art. 1099 C. N., fiind mai identic în redacțiunea sa, în orî și ce chip, avînd cu totul același înțeles, cred că trebuia a se decide că și sub imperiul legiurii noastre donațiunile deghizate între soți dau naștere unei acțiuni în reducere, și prin consecință cele cari nu depășesc cotitatea disponibilă, sunt perfect valabile.

V. *Omisune esențială; nemotivare*.

Curtea nu arată în fapt că există sau nu donațiune, ci declară formal că aceasta e fără interes.

Acest mijloc imi pare de asemenea neîntemeiat de oare-ce Curtea discutînd al 2-lea mijloc al recurenților, privitor la efectele unei donațiuni deghizate, stabilește că chiar dacă actul de cumpărătoare din 1882 constituie o donațiune, totuși recurenții fiind erezi rezervatari, nu pot exercita acțiunea în nulitate prevăzută de art. 940 C. c.

Intr'un mod implicit raționează dară în vederea existenței unei donațiuni.

VI. *Violarea art. 937 C. c.* Donațiunea e revocată prin moartea Eufr. Cosmovici.

Și acest motiv cred a fi neîntemeiat.

Intr'adevăr, nici art. 937 C. c. nici vre un alt text de lege nu declară caducă donațiunea făcută între soți prin predecesul donatarului.

De asemenea nu se poate susține că ar fi aplicabil dreptul vechiu în această privință, pentru cuvîntul nereglementării din partea legiuitorului C. civil din 1865 a unei asemenea situațiuni juridice, de oare-ce legiuitorul a reglementat un atare caz prin art. 825 C. c., dispunînd într'un mod categoric că donatorele poate stipula întoarcerea bunurilor dăruite, atît în cazul cînd donatarul ar muri înaintea lui, cit și în cazul cînd donatarul și descendenții săi ar muri înaintea sa. De unde consecința necontestabilă că în caz cînd nu ar interveni o asemenea stipulațiune, evenimentul morții donatarului nu atrage după sine caducitatea donațiuni.

În resumat, Înaltă Curte, în de afară de al 2-lea și al 3-lea motiv, cele-lalte 'mî par neîntemeiate.

JURISPRUDENȚĂ ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, Secția II

Audiența de la 1 Noembrie 1904

Președenția D-lui C. H. R. P. H. E. R. E. K. Y. D. E., Președinte

Leon C. Cosmovici ș. a. cu Dr. M. Iorgandopol ș. a.

Apel.—Evocarea fondului de către instanța de apel.—Cazurile în cari se evocă.—Acțiune în partagiū.—Suspendare pe motiv că intimații, ca moștenitori colaterali, nu au fost trimiși în posesie.—(Art. 653 C. civil).

Donațiuni.—Donațiuni între soți.—Codul Calimaki.—Bunuri dobândite de femeie în timpul căsătoriei.—Dispozițiile Codului Calimaki și ale actualului Cod civil în această privință.—(Art. 1687 și 1695 din Codul Calimaki).

Succesiune.—Acțiuni intentate contra moștenirii.—Dacă moștenitorii ce nu au sezina pot paraliza aceste acțiuni nepronunțându-se dacă acceptă sau refuză moștenirea.—Obligarea lor de către reclamantii de a opta.—Cerere din partea acestor moștenitori de a se pune sechestru pe bunurile succesiunii.—Primire de fapt a moștenirii.—(Art. 708 din Codul civil).

Donațiuni.—Donațiuni făcute între soți.—Cerere de revocare.—Dreptul numai a moștenitorilor rezervatari a cere revocarea.—(Art. 940 Cod civil).

Donațiuni.—Revocarea.—Voința donatorului de a revoca.—Dovedirea ei.—Donațiune între soți.—Moartea donatarului înaintea donatorului.—Dacă în acest caz există revocare de drept.

1. Evocarea fondului de către Curtea de apel se impune veri de cîte ori judecătoria de la prima instanță se cred în drept, fără un temei legal, de a nu judeca procesul, căci nici partea lezată nu poate rămînea sub lovitura unei asemenea nedreptăți, nici instanța de apel nu are dreptul de trimitere.

Ast-fel, cînd într'o acțiune în partagiū, tribunalul, după cererea intimaților, suspendă procesul pe motiv că intimații, ca moștenitori colaterali, sunt în drept a nu răspunde la acțiunile de moștenire pînă nu vor fi trimiși de justiție în posesiunea succesiunii, o asemenea hotărîre echivalează sau cu respingerea acțiunii reclamantilor ca prematură, sau cu o declarație de necompetință și, în ambele cazuri, poarta primei instanțe rămîind închisă, Curtea de apel este în drept de a evoca fondul procesului.

2. Legea Codului Calimaki, după ce proclamă, prin paragraful 1687 din capitolul 35, principiul general că donațiunile între soți sunt prohibite cu excepțiunea unor anumite cazuri, apoi referindu-se la donațiunile deghisate ce soțul poate face soției, declară, prin art. 1695, că lucrurile dobîndite de femeie în timpul căsătoriei se socotesc ca dobîndite din averea bărbatului, dacă dînsa nu dovedește de unde le are. Acest paragraf 1695 nu este de cit sancțiunea principiului general a prohibițiunii donațiunilor dintre soți, și privește capacitatea lor în această materie.

Așa dar, pe cit timp paragraful 1695 conține o dispozițiune relativă la capacitatea soților cu privire la donațiuni, de aci reese învedereat că nu statutul matrimonial, ci legea ce guvernă capacitatea soților trebuie aplicată bunurilor dobîndite de femeie în timpul căsătoriei și, prin urmare, legea în vigoare cînd s'au dobîndit acele bunuri, căci legile ce regulează capacitatea persoanelor sunt de ordin public, se aplică de îndată și nu se poate deroga la dînsle prin convențiuni particulare.

Prin urmare, femeia, de și măritată sub Codul Calimaki, nu este datoare a justifica sorginta banilor cu care a plătit prețul unui imobil ce a cumpărat sub imperiul actualului Cod civil, căci chiar de s'ar considera că această cumpărare ascunde o donație deghisată a soțului, totuși donațiunile între soți sunt permise în actuala noastră legislațiune, și presumpțiunea muciană nu a fost reprodusă prin nici una din dispozițiile Codului civil actual.

3. Moștenitorii cari nu au sezina nu sunt în drept de

a paraliza la înfinit acțiunile intentate contra moștenirii, și aceasta resultă din chiar art. 708 din Codul civil, căci dacă dînsii nu pot fi siliți de a se pronunța asupra primirii sau respingerei moștenirii în termenele fixate de lege pentru a face inventar și a delibera, după expirarea acestor termene, însă, ei pot fi siliți de partea reclamantă de a face opțiunea.

4. Moștenitorii cari au cerut de a se pune sub sechestrul bunurilor în litigiū ale unei moșteniri, prin aceasta dînsii, implicit, arată că de fapt au primit moștenirea.

5. Numai moștenitorii rezervatari au dreptul de a cere nulitatea donațiunilor făcute între soți.

6. Revocarea unei donațiuni constituie un act de o mare gravitate și, deci, voința donatorului, în această privință, trebuie dovedită într'un mod neîndoelnic.

7. Revocarea de drept a unei donațiuni prin predecesul donatarului înaintea de încetarea din viață a donatorului, nu este prevăzută de lege printre mijloacele de revocare a donațiunilor făcute între soți în timpul căsătoriei.

Decisiunea 458/904. — Respins recursul făcut de Leon C. Cosmovici ș. a. contra decisiunii Curții de apel din Iași, s. I cu No. 12/903, dată în proces cu Dr. M. Iorgandopol ș. a.

Curtea,

Ascultînd citirea raportului făcut în cauză de d. consilier M. Iulian;

Pe d-nii avocați P. Borș și I. Tanoviceanu în desvoltarea motivelor de casare;

Pe d. avocat B. M. Missir în combateri;

Pe d. procuror general G. E. Schina în conclusiuni, fiind minori în cauză, care a conchis pentru admiterea motivelor II și III de casare;

Deliberînd,

Avînd în vedere decisiunea Curții de apel din Iași cu No. 12 din 30 Ianuarie 1903, din care resultă:

Că după încetarea din viață a soților Efrosina și George Cosmovici, căsătorii sub imperiul Codicelui Kalimaki, moștenitorii femeii au intentat acțiune moștenitorilor bărbatului, pentru a împărți un imobil ce sus-numiții soți cumpărase împreună în 1882, sub actualul Codice civil;

Că înaintea tribunalului moștenitorii bărbatului, intimați în cauză, au ridicat excepțiunea că dînsii sunt moștenitori colaterali și, conform art. 653 din C. civil, sunt în drept a nu răspunde la acțiunile de moștenire pînă nu vor fi trimiși de justiție în posesiunea succesiunii, iar tribunalul, admițînd această excepție, a pus procesul în suspensiune;

Avînd în vedere că, făcîndu-se apel de către partea reclamantă, moștenitorii bărbatului au ridicat aceeași excepțiune înaintea Curții de apel, iar, spre apărarea lor în fond, au susținut: 1) că imobilul, a cărui împărțea se cere, face parte în întreg din succesiunea soțului George Cosmovici, căci de și acest imobil a fost cumpărat de ambii soți sub actualul Codice civil, însă cestiunea de a se ști cui aparține partea din acest imobil cumpărată de femeie trebuie deslegată după Codicile Kalimaki, sub imperiul cărui soți au fost căsătorii, că după paragraful 1695 din Codicile Kalimaki lucrurile dobîndite de femeie în timpul căsătoriei se socotesc în virtutea presumpțiunii muciană, că sunt dobîndite cu din averea bărbatului, și aparțin lui și moștenitorilor săi; 2) că, în tot cazul, cumpărarea în comun a aceluși imobil ascunde o donațiune în favoarea femeii, și donațiunile deghisate între soți sunt nule în virtutea art. 940 al. 2 din Cod civil; 3) că această donațiune a fost revocată de soțul George Cosmovici atît prin voința lui manifestată în diferite acte, cit și de drept prin predecesul soției înaintea încetării din viață a soțului;

Avînd în vedere că Curtea de apel a respins atît excepțiunea prealabilă propusă în instanță cit și cele-lalte

mijloace de apărare, a evocat fondul și, admitând apelul moștenitorilor Efrosinei Cosmovici, a încuviințat cererea lor de esire din indiviziune;

Avind în vedere că în contra acestei decisiuni moștenitorii lui George Cosmovici produc următoarele mijloace de casare, ce cată a se cerceta :

Asupra motivului de I casare :

I. «Exces de putere și violare de lege. Curtea violează disp. art. 335 Pr. civ. și pricipiul celor două grade de judecată, evocind fondul și ast-fel privindu-ne de judecată în prima instanță. Prin decisiunea No. 1337 din 10 Iunie 1902 admitând apelul succesorilor defunctei Efrosina Cosmovici, născută Aronovici, Curtea a hotărît că nu este loc de a se suspenda judecarea pricinii cum hotărise Tribunalul Botoșani, și după două aminări pentru comunicare de acte, la 17 Septembrie și la 26 Noembrie 1902, a hotărît prin oșebită decisiune, evocind fondul, ca moșia Broșteni din jud. Botoșani să se împartă în două părți egale.»

Considerind că evocarea fondului de către Curtea de apel se impune verî de cite ori judecătoria de la prima instanță se cred în drept, fără un temei legal, de a nu judeca procesul, căci nici partea lezată nu poate rămînea sub lovitura unei asemenea nedreptăți, nici Curtea de apel nu are dreptul de trimitere ;

Considerind că în specie tribunalul a suspendat fără termen judecarea procesului pînă ce moștenitorii lui George Cosmovici vor cere de la justiție, după a lor convenință, trimiterea lor în posesiunea succesiunii ;

Că o asemenea hotărîre echivalează sau cu respingerea acțiunii reclamantilor ca prematură, sau cu o declarare de necompetință și, în ambele cazuri, poarta primei instanțe rămîind închisă, Curtea de apel era în drept de a evoca fondul procesului, deci motivul de casare este neintemeiat ;

Asupra motivului al II-lea de casare :

II. «Violarea art. 1695 Cod Calimaki, art. 1, 969, 1223, 1224 și 1225 Cod civil. Presumpțiunea muciană existind astăzi cel puțin față de femeia căsătorită sub imperiul Codicelui Calimaki.»

Considerind că în afară de capitolele din lege privitoare la zestre și convențiuni matrimoniale, legiuitorul Kalimaki consacră un capitol deosebit privitor la donațiunile dintre soți, capitolul 35 intitulat, «despre teoritrele și daruri între însoțiți» ;

Considerind că legiuitorul Kalimaki, după ce proclamă, prin paragraful 1687 din acest capitol, principiul general că donațiunile dintre soți sunt prohibite cu excepțiunea unor anumite cazuri, apoi referindu-se la donațiunile deghizate ce soțul poate face soției, el declară prin art. 1695 că lucrurile dobîndite de femeie în timpul căsătorii se socotesc ca dobîndite din averea bărbatului, dacă dînsa nu dovedește de unde le are ;

Considerind că din înlănțuirea acestor texte de lege și din chiar intitularea capitolului unde ele sunt așezate, rezultă că paragraful 1695 nu este de cît sancțiunea principiului general a prohibițiunii donațiunilor dintre soți, și privește capacitatea lor în această materie ;

Considerind dar că, pe cît timp paragraful 1695 conține o dispozițiune relativă la capacitatea soților, cu privire la donațiuni, de aci reese învederat că nu statutul matrimonial, ci legea ce guvernă capacitatea soților, trebuie aplicată bunurilor dobîndite de femeie în timpul căsătorii, și prin urmare legea în vigoare cînd s'au dobîndit acele bunuri, căci legile ce regulează capacitatea persoanelor sunt de ordin publică, se aplică de îndată și nu se poate deroga la dînsese prin convențiuni particulare ;

Considerind că de se vor aplica aceste principii la specie, se învederează că defuncta Efrosina Cosmovici, de și căsătorită sub Codicele Kalimaki, a putut dobîndi într'un mod valabil jumătate din imobilul cumpărat de dînsa împreună cu soțul ei în anul 1882, și nu este datoare de a justifica sorgința banilor cu care a plătit prețul, căci chiar dacă s'ar considera că a-

ceastă cumpărare ascunde o donație deghizată a soțului, totuși donațiunile între soți sunt permise în actuala noastră legislațiune, și presumpțiunea muciană nu a fost reprodusă prin nici una din dispozițiile Codicelui civil ;

Asupra motivului III de casare :

III. «Exces de putere. Intru cît calitatea de erede ne este contestată și suntem puși în posesiune, nu putem fi siliți de terții să ne judecăm, care ar putea să ne fie inutilă chiar în caz de cîștig.»

Considerind că moștenitorii, care nu au sezina, nu sunt în drept de a paraliza la infinit acțiunile intentate în contra moștenirii, și aceasta rezultă din chiar art. 708 din Cod civil, căci dacă dînsii nu pot fi siliți de a se pronunța asupra primirii sau respingerii moștenirii în termenele fixate de lege pentru a face inventariu și a delibera, după expirarea acestor termene însă ei pot fi siliți de partea reclamantă de a face opțiunea ;

Considerind că de alt-fel recurenții făcuse această opțiune prin faptul, că dînsii ceruse de a se pune sub sequestru judiciar partea din imobil, ce făcea obiectul acestui proces, ceea-ce dovedea implicit că dînsii primise de fapt moștenirea ;

Asupra motivului IV de casare :

IV. «Violarea art. 940 al. 2 Cod civil. Curtea distinge acolo unde legiuitorul n'a distins și admite validitatea unor donațiuni deghizate între soți, pe cînd legiuitorul le anulează pe toate.»

Considerind că al. 2 de sub art. 940 din Codicele civil. nu este de cît sancțiunea primelor dispozițiuni din acest text de lege și are de obiect de a garanta drepturile moștenitorilor rezervatari ; că de aci decurge consecința, că numai aceștia au dreptul de a cere nulitatea unor asemenea donațiuni făcute între soți, condițiune ce nu îndeplineau recurenții ;

Asupra motivului V de casare :

V. «Omisune esențială, lipsă de motive. Instanțele de fond sunt datoare să stabilească faptele, iar nu să discute principii abstracte. Curtea din Iași discută dacă o donațiune între soți e valabilă, dacă e revocabilă prin moarte și în fine dacă a fost revocată expres ; totuși nică-ieri nu arată dacă în fapt există ori nu există donațiune, din potrivă declară formal că aceasta e fără interes, pe cînd fără interes era tocmai discuțiunea Curții asupra acestor puncte de drept, dacă ea constată că în fapt nu există donațiune.»

Considerind că, odată ce este constant în drept că nulitatea donațiunilor dintre soți nu o poate cere de cît moștenitorii rezervatari, era fără interes de a se mai discuta validitatea unor asemenea donațiuni ; că ast-fel nu există omisiune esențială, iar decisiunea Curții este suficient motivată prin considerantele ei ;

Asupra motivului VI de casare :

VI. «Violarea art. 937 Cod civil. Donațiunea făcută d-nei Efrosina Cosmovici e revocată prin moarte și prin declarațiune expresă a donatorului.»

Considerind că revocarea unei donațiuni constituie un act de o mare gravitate și deci voința donatorului în această privință trebuie dovedită într'un mod neîndoelnic ;

Considerind că instanța de fond constată că o asemenea dovadă nu s'a făcut de către recurenți și, aprecierea elementelor de convigere fiind lăsată la conștiința judecătorilor de fond, ea scapă controlului acestei Curți ;

Considerind că în ce privește revocarea de drept a donațiunii prin predecesul donatorei înainte încetării din viață a donatorului, Curtea de apel cu drept cuvînt nu a admis-o ca una ce nu este prevăzută de lege printre mijloacele de revocare a donațiunilor făcute între soți în timpul căsătorii.

Pentru aceste motive, Curtea, respinge recursul, etc.

Observație.—Decisia Curței din Iași, a supra căreia a intervenit însemnata decizie a Curței su-

preme ce publicăm astăzi, a fost publicată în coloanele acestui ziar cu o notă a Directorului nostru, d-l D. Alexandresco, care o aprobă în totul. (Vezi *Curierul Judiciar* din 1903, No. 40). Vezi de același autor și t. VIII al Comentariilor sale de drept civil, p. 129 urm. (N. R.)

CURTEA DE APEL DIN IAȘI, Secția II

Audiența de la 28 Maiu 1904

Președenția D-lui I. I. VRÂNCEANU, Președinte

Avram Schwartz cu firma Allgemeine Electricitäts Gesellschaft din Berlin

Decișiunea No. 1740

Competință.—Daune provenite dintr'un delict al unui prepus. — Cerere de daune făcută contra comitentului pentru faptul prepusului. — Casul fiind este competent judecătorul de ocol.—Competința tribunalului ca primă instanță.—(Art. 58 legea judecătorilor de pace; art. 56 Proc. civilă; art. 1000 Cod civil).

Art. 58 din legea judecătorilor de pace, după care dinsele sunt competente a judeca, în prima instanță, pînă la ori-ce valoare cererile mai mari de 200 lei pentru despăgubiri civile provenite din delict și contravențiuni date în căderea lor, cînd părțile nu au intrat pe calea penală, acest articol fiind o derogățiune de la dreptul comun, și are aplicațiunea numai cînd daunele sunt cerute de la însuși autorul delictului.

In cas însă cînd acțiunea în daune este introdusă nu în contra făptașului, prepusului, ci numai în contra comitentului său, în acest cas, numai poate fi vorba de daune reclamate direct din delict, și dar, dacă cererea de daune este mai mare de 1500 lei, tribunalul este competent a judeca afacerea în primă instanță, cu drept de apel la Curtea de apel.

Curtea,

Avînd în vedere apelul făcut de către Avram Sfarz, contra sentinței Tribunalului de Iași, secția II cu No. 251 de la 2 Octombrie 1903 prin care prin temeiul art. 58 al. 6 din legea judecătorilor de pace și declină competența de a judeca acțiunea în daune introdusă de apelant contra Firmei Allgemeine Electricitäts Gesellschaft din Berlin, concesionara Tranvaiurilor electrice din Iași;

Avînd în vedere că Avram Sfarz prin acțiunea ce face obiectul procesului de față, cere ca numita firmă să-l despăgubească cu suma de 20000 lei, pentru faptul că în ziua de 17 Octombrie 1900 un vagon de tranvai ce circula pe strada palatului din Iași fiind condus de un manipulant neexperimentat, a călcat pe copilul Moise, fiul apelantului producîndu-i leziuni din cauza cărora copilul a rămas infirm;

Avînd în vedere susținerile apelantului de a se găsi că tribunalul era competent a judeca această acțiune în primă instanță și în consecință a se evoca fondul, pe motiv că în specie daunele fiind cerute numai de la firmă, ca comitente și nu și de la manipulant prepusul ei, isvorul lor juridic nu mai e fapta prepusului (delictul) ci numai fapta comitentului, un quasi delict (art. 1000 C. civ.);

Văzînd art. 58 al. 6 din legea judecătorilor de pace, după care dinsele sunt competente a judeca în prima instanță pînă la ori-ce valoare cererile, mai mari de 200 lei, pentru despăgubiri civile provenite din delict și contravențiuni date în căderea lor, cînd părțile nu au intrat pe cale penală;

Considerînd că dispozițiunile citatului articol fiind o derogățiune de la dreptul comun (art. 56 Pr. civilă) după care acțiunile mobiliare și personale (cum e și acțiunea în daune) pentru sumă mai mare de 1500 lei sunt dați în căderea tribunalului ca primă instanță;

că ori ce exeptiune e de strictă interpretare și deci, nu și poate primi aplicațiunea, de cit acolo unde rezultă vădit din text și spiriul său;

Considerînd că art. 58 al. 6 legea Jud. de pace, fiind consecința principiului că instanțele de represiune pot statua asupra daunelor pretinse dintr'o infracțiune a legei penale, presupune neapărat că daunele sunt valorificate față de însuși autorul delictului, dacă se reclamă direct din delict;

Că atunci cînd acțiunea în daune e introdusă, ca în speță, nu și contra făptașului, prepusul, ci numai contra comitentului său, nu mai poate fi vorba de daune reclamate direct din delict; căci responsabilitatea pe care art. 1000 C. civ. o atribuie comitenților pentru faptele prepusilor lor, are de fundament juridic opusă în evidență numai prin faptul prepusului;

Că, deci, acțiunea introdusă de Avram Sfarz contra societății concesionara tramvaiurilor electrice din Iași, nederivînd direct din delict, cum cere art. 58 al. 6 din legea sus menționată, pentru ca judecătoriele de pace să fie competente a judeca în primă instanță o acțiune în daune cînd suma reclamată e mai mare de 1500 lei, urmează că greșit tribunalul și-a declinat competența și așa fiind Curtea cată a primi în principiu apelul și a evoca fondul;

Pentru aceste motive, în majoritate, primește în principiu apelul făcut de către Avram Sfarz, reformă sentința tribunalului de Iași s. II cu No. 251 de la 2 Octombrie 1903 și evocă fondul.

(ss) Eug. Donici, T. Crivăț, G. N. Buzdugan.

O sebită părere

Considerînd că, în speță, fapta manipulantului tranvaiului constituie delictul de rănire prin imprudență (art. 249 C. penal);

Că dintr'un delict penal nu poate isvorî de cit o singură acțiune privată, avînd de cauză generatoare însăși delictul, fără de care comitentele nu poate fi tras la răspundere; căci aceasta e condiționată de preexistența unei fapte dăunătoare săvîrșite de prepus în specie un delict penal;

Că presumpția unei culpe «in eligendo» a comitenților cu privire la prepușii lor, departe de a servi singură ca isvor a obligațiunei în desdaunare a comitenților, nu e admisă de art. 1000 C. civ. de cit pentru a stabili un raport de causalitate de la comitente la fapta prepusului, care rămîne adevăratul isvor al daunelor pretinse de partea lesată;

Că, așa fiind, și intru cit în specie daunele pretinse de Avram Sfarz isvorăsc dintr'un delict penal de competența judecătorilor de pace, iar acestea potrivit rînduelilor art. 58 al. 6 din a lor lege, avînd căderea de a judeca în prima instanță, pînă la ori-ce valoare pretențiunile de daune isvorînd din un asemenea delict, urmează că bine tribunalul și-a declinat competența;

Pentru aceste motive, suntem pe părere a se respinge ca nefondat apelul lui Avram Sfarz și, în consecință, a se confirma sentința apelată.

(ss) I. I. Vrinceanu, M. Vidrașcu.

TRIBUNALUL JUDEȚULUI ROMAN

Audiența de la 4 Octombrie 1904

Președenția D-lui AL. I. FRANC, Președinte

Volf Leiba Schwartz cu Primăria Roman și Iacob Haiek

Sentința civilă No. 527

Revisuire.—Hotărîre rămasă definitivă prin neapulare.—Dacă se poate cere revisuirea ei.—Hotărîre rămasă definitivă prin perimarea apelului.—Cerere de revisuire.—(Art. 288, 291 și 329 din Pr. civilă).

Martori.—Admisibilitatea probei testimoniale cînd lucrarea trece de 150 lei.—Condițiuni.—(Art. 185 Pr. civilă).

1. Calea revisuirii este deschisă și în contra hotărîrilor rămase definitive prin neapelare.

Ast-fel, perimarea unui apel făcînd să se considere apelul ca și cum nu ar fi fost făcut, se poate cere revisuirea hotărîrii rămase definitive prin perimarea apelului.

2. Dovada prin martori se poate admite părții căreia i-a fost cu neputință să și procure act scris pentru o lucrare ce trece chiar peste 150 lei, însă trebuie ca partea să arate faptele pe care și propune să le probeze prin martori, împrejurările ce ei știu, spre a se vedea utilitatea probei cerute.

Văzînd apelul făcut de Volf Leiba Șvartz, prin petițiunea No 9002/904 contra cărței de judecată No. 453/904 prin care i s'a invalidat poprirea sumei de 272 lei 50 bani ce obținuse în mîinele comunei Roman;

Văzînd că din actele de la dosar rezultă ca Volf Leib Șvartz la 25 Noembrie 1899 a poprit suma de 272 lei 50 bani în mîinele Primăriei com. Roman din suma ce i-a datorat lui Iacob Haiek, antreprenorul constructor a turnului Bisericii Sfinții Voevozi; că în ședința de la 24 Ianuarie 1900 în lipsa comunei, obține condamnarea lui Haiek la plata sumei reclamate și validarea poprirei în mîinele comunei; că aceasta făcînd apel, după un termen care a fost fixat pentru ziua de 2 Mai anul 1900 cînd s'a admis comunicarea actelor înfățișate de comună, nu s'a mai fixat termene, așa că reclamantele a obținut prin sentința No. 798/904 perimarea apelului; că rămînînd ast-fel cu putere de lucru judecat cartea de judecată No. 84/900 ce se apelasă, comuna Roman a cerut revizuirea ei, cerere care admitîndu-se prin cartea de judecată No. 453/904 s'a invalidat poprirea; iar creditorul popritor nemulțumit a făcut apel, ce este a se judeca;

Văzînd art. 288 și 329 din Pr. civ.;

Văzînd că din aceste texte de lege rezultă că primirea apelului are de efect să dea hotărîrii apelate puterea de lucru judecat; că revisuirea se poate cere atît pentru hotărîrile rămase definitive în instanța de apel, cît și pentru acele rămase definitive prin neapelare, că deci de și revizuirea este o cale extraordinară pentru reformarea hotărîrilor judecătorești, totuși este permis a se uza de dînsa deși partea nu a usat de calea ordinară a apelului; că legiuitorul a făcut această excepțiune la regula, că partea care nu a usat de căile ordinare pentru a obține reformarea unei hotărîri, nu mai poate usa de căile extraordinare;

Văzînd că prin art. 291 Procedura civ. se dă drept comunelor de a cere revizuirea, dacă cei însărcinați a-i apăra nu i-au apărât de loc, sau i-au apărât cu viclenie asupra capătului sau capetelor de cerere aduse în judecată; ori acest text cuprinde neîndoelnic lipsa totală de apărare, cum este cazul cînd comuna nu se presintă spre a se apăra în proces și ast-fel se obține hotărîre contra ei;

Văzînd că dovada prin martori se poate admite părții căreia i-a fost cu neputință să și procure act scris pentru o lucrare ce trece chiar 150 lei; că însă partea trebuie să arate faptele pe care își propune să le probeze prin martori, împrejurările ce ei știu, spre a se vedea adică utilitatea probei cerute; că dacă aceste fapte nu se arată, martorii nu pot fi admiși, judecata fiind în imposibilitate de a hotărî asupra utilității și a determina faptele de care să fie întrebați (art. 185 Pr. civ.);

Văzînd că cartea de judecată No. 84/900 prin care se validează poprirea în mîinele comunei, este obținută în lipsa ei de la judecată, deci fără ca comuna să se fi apărât, această carte de judecată prin perimarea apelului comunei, căpătînd putere de lucru judecat, a devenit deci definitivă, și ca atare susceptibilă de a fi atacată pe cale de revizuire, această cale fiind deschisă și contra hotărîrilor rămase definitive prin neapelare;

or, perimarea apelului face ca apelul să se considere ca și cum nu ar fi fost făcut; că părerea contrarie, «că adică perimarea apelului ar încheie părții dreptul de a cere revisuirea hotărîrii primei instanțe care a dobîndit putere de lucru judecat», se întemeiază pe argumentațiunea că apelul perimat este ca și cum nu s'ar fi făcut, și partea care nu a usat de calea ordinară a apelului spre a se apăra, nu ar mai putea usa de calea extraordinară a revizuirii, nu se poate admite față cu excepțiunea creată de legiuitor prin art. 288 Pr. civ., care prevede formal revizuirea sentinței rămase definitive prin neapelare;

Văzînd că apelantele arată că cere martori spre a dovedi că comuna Roman datorește lui Haiek fost antreprenor suma ce s'a poprit de 272 lei 50 bani; că însă nu a arătat nici un fapt, nu a enunțat nici o împrejurare care s'ar ști de martori, și care să ducă ast-fel la concludsiunea că se datorește suma poprită; că în afară de aceasta, însuși debitorul Haiek judecîndu-se cu comuna pentru pretinsa datorie a perdut procesul dovadă cartea de judecată pe care creditorul popritor nu a atacat-o în nulitate, opunînd numai că este față fără ca el să fi fost chemat în instanță; că însă debitorul s'au judecîndu-se cu comuna a reprezentat pe creditorii lui chirografari dintre care este și popritorul de astăzi; că din ambele aceste puncte de privire proba cu martori, așa cum s'a cerut este inutilă și nefiind dovadă că comuna datorește suma poprită în mîinele ei, hotărîrea care invalidează poprirea trebuie menținută;

Văzînd că Primăria nu justifică alte cheltueli făcute de cît acele acordate de prima instanță.

Pentru aceste motive, tribunalul, respinge, etc.

(ss) A. Franc, S. S. Șendrea.

p. Greșier (s) G. Săndulescu

JUDECATORIA OCOLULUI MOINEȘTI, BACĂU

Audiența de la 16 Martie 1904

Marghioala V. Comărlău și alții contra lui St. Comărlău și Marghioala Ursache, partagiū

Cartea de judecată No. 321

Partagiū. — Erezii ce au posedat părți separate din succesiune. — Dacă ei pot cere împărțeala. — Dacă pot invoca prescripția achisitivă de 30 de ani. — Elementele acestei prescripții. — (Art. 729 și 1847 din Codul civil).

Impărțeala poate fi cerută și cînd unul sau mai mulți erezii au posedat părți separate din succesiune, în care cas se poate invoca prescripția achisitivă de 30 de ani, bine înțeles dacă această prescripție întrunește elementele prescrise de art. 1847 din Codul civil, care pune principiul că pentru a se putea prescrie, se cere o posesiune continuă, neîntreruptă, neturburată, publică și sub nume de proprietar.

Judecata,

Avînd în vedere opoziția făcută în termen de Gh. Comărlău și Marghioala D. Ursache cu consimțămîntul soțului ei contra cărței de judecată No. 1732/903 prin care s'a admis în principiu esirea din indivisiune a moștenitorilor defunctului Vasile Comărlău în număr de trei și anume: a/ Urmasii defunctului I. V. Comărlău oponentii de astăzi, b) Marghioala V. Comărlău și c/ Sultana V. Măliguță;

Avînd în vedere că oponentii pentru a înlătura pe reclamantul intimat de la împărțeală, au cerut prin apărătorul lor a li se admite să probeze cu acte oficiale că Vasile Comărlău, a cărui avere astăzi este în discuție de a se împărți, a decedat înainte de 1864 cu 6 ani; că la ședința din 25 Februarie a. c., oponentii neproducînd asemenea acte, au cerut martori spre a dovedi

aceste susțineri, cerere ce li s'a respins pentru motivul că art. 33 C. civ., nu și poate avea aplicația în cazul de față, la această instanță, pe cită vreme judecătorul de pace are competența limitată în ce privește actele de stare civilă după cum rezultă lămurit din dispozițiunile art. 67 al. 3 din legea jud. de pace;

Că chiar de s'ar admite cazul că comisiunea instituită la 1864 conform art. 24 din legea de la 15 August 1864 în mod greșit a trecut în tabelă pe autorul oponentilor, totuși pentru toți moștenitorii lui Vasile Comărlău această tabelă constituie un titlu comun de proprietate astăzi fiind închisă ori ce cale de atac a încheerii menționatei comisiuni potrivit art. 26 și 27 din zisa lege; Că la aceeași ședință de 25 Februarie a. c., oponentii au cerut și li s'a admis proba testimonială pentru a dovedi că dinșii stăpinesc pământul ce se cere a se diviza de mai bine de 30 ani;

Avind în vedere că astăzi după ascultarea martorilor, apărătorul reclamanților intimai a cerut ca judecata să nu fie socoteală și deci să înlăture arătările acestor martori pentru motivul că după dispozițiunile art. 1882 C. civ. prescripțiunea nu curge în contra succesiunii nici în privința drepturilor reale;

Că dacă acest mod de a vedea, nu s'ar fi admis de judecată, să se respingă opoziția pentru motiv că nu se stabilește cu suficiență că oponentii au stăpinit peste 30 ani terenul indiviz și în tot cazul invoacă prescripția de 40 ani prevăzută de § 1935 Cod. Calimach această prescripțiune începând înainte de punerea în aplicare al actualului Cod civil;

Considerind că dispozițiunile art. 1882 C. civ. nu poate fi cu succes invocate de reclamanți în specie, întru cât rațiunea acestui text este în aplicarea regulii «contra non volentem agere non currit praescriptio»;

Considerind că în cazul de față urmează a se aplica art. 729 C. civ. care singur reglementează chestiunea prescripției în materie de divisiune; prevăzând că împărțea poate fi cerută și când unul sau mai mulți herezi au posedat părți separate din succesiune, în care cas se poate invoca prescripția achisitivă de 30 ani, se înțelege când ea întrunește elementele prescise de art. 1847 C. civ., care pune principiul că pentru a se putea prescrie se cere o posesiune continuă, neîntreruptă, nelăturată, publică și sub numele de proprietar;

Coheredele ce invoacă deci acest mod de dobândire a proprietății e ținut să probeze că posesiunea sa întrunește toate aceste condiții, chiar de a 'mi admite alături cu eminentul profesor de la Gand (Laurent) că prescripția s'ar putea invoca și când coheredele acționat în instanța de divisiune ar fi posedat întreg pământul defunctului 30 ani;

Considerind că de prima parte a art. 729 oponentii nu se pot prevala pe cită vreme cu nimic nu s'a dovedit că ar fi existat vre-un act sau cel puțin o învoială verbală de împărțea între comoștenitorii lui Vasile Comărlău;

Avind în vedere că în ce privește prescripția în principiu e recunoscut că coheredele nu stăpinesc pământul indiviz, animo domini et nonime suo, ci și pentru cei-l'alți coherezi a lui decujus, urmează deci ca această posesiune o parte din coherezi, chiar de ar trece de 30 ani, e o posesiune precară, afară de cazul când se dovedește că în timpul de 30 ani, acel coherede a posedat cu spirit de stăpînire exclusivă; dacă însă a posedat împreună cu cei-l'alți herezi, dacă a dat socoteli, dacă a reclamat indemnizări pentru cheltuețele făcute în moștenire, de sigur că starea de divisiune subsistă (Mourlon, vol. II, No. 326);

Considerind că în specie din arătările martorilor propuși de ambele părți se constată cu suficiență că după moartea lui Vasile Comărlău, pământul ce se cere astăzi a se deviza a fost stăpinit de toți copiii defunctului, împărțind între ei fructele pînă la moartea mamei lor întimplată acum 28 ani; Că și după moartea mamei, deși autorul oponentilor (fiul lui V. Comărlău) a stăpinit

singur acest pământ, însă se stabilește că în nenumărate rînduri reclamanții, frații lui, au cerut să le facă și lor parte din acest pământ. Din aceste depuneri și fără a mai discuta dacă în specie se poate aplica § 1935 Cod. Calimach, pe cită vreme e probat că n'a trecut 30 ani de când oponentii și autorul lor, ar fi stăpinit în mod exclusiv terenul indiviz, întru atît dinșii nu se pot folosi de dispozițiunile art. 729 și 1847 C. civ., rămînd deci în picioare starea de divisiune;

Susținerea oponentilor că ei și autorul lor au plătit claca și alte dări încă din anul 1866 și deși presintă mai multe chitanțe pe numele lui Ion V. Comărlău, asemenea chitanțe nu pot constitui pentru ei un titlu de proprietate a terenului pentru care s'a făcut asemenea plăți;

Considerind că din expunerea făcută de pîrîși și din certificatul No. 1713/903 eliberat de Primarul comunei Bălmășeni se constată că pe urma def. V. Comărlău au rămas 3 moștenitori și anume: Ion V. Comărlău decedat pe urma căruia au rămas ca moștenitori Gh. Comărlău și Marghibala Ursache; Sultana V. Măliguță și Marghioala V. Comărlău și ca avere pe urma acestui defunct au rămas 2 fâlcși și 40 prăjini pământ situat în comuna Bălmășeni înscris în tabela lit. A la No. 5 după cum se constată din certificatul Prefecturii jud. Bacău sub No. 7700 din 17 Noembrie 1903; Că după dispozițiile art. 728 și urm. C. civ. nimeni nu e ținut a rămînea în divisiune;

Considerind că față cu cele ce preced opoziția urmează a fi respinsă ca nefondată, menținînd dispozițiile cărței de judecată atacată cu opoziție;

Pentru aceste motive, respinge opoziția făcută, etc.

Judecător (s) Al. I. Spiridon.

Grefier (s) C. Manoliu

BIBLIOGRAFIE

Studii de procedură civilă. I *Executarea silită asupra imobilelor*, este titlu unui volum, form. 8° (600 pag.) de d-l N. Luca, licențiat în drept, fost magistrat, avocat în București, ce s'a pus sub presă în editura «Curierului Judiciar», din care s'a tipărit pînă acum 34 coale și a cărui tablă de materii s'a publicat în *Curierul Judiciar* No. 74 din 7 Noembrie a. c.

Această operă meritorie, de ne o tăgăduită importanță și de mare utilitate pentru lumea juridică, va avea să fie gata pe la 10 Decembrie a. c. și se va pune în vînzare cu prețul de lei 6 exemplarul. *Pentru cititorii noștri cari vor vroi să se înscrie în listele de abonament și vor plăti anticipat, prețul va fi de 5 lei.* Inscrierile se primesc la *Redacția Curierului Judiciar*, București, 5 calea Rahovei, lângă Palatul Justiției, unde se vor înainta și sumele prin mandate postale.

A apărut:

TEORIA POPRIREI

de

Demetru Negulescu

Doctor în drept din Paris și licențiat în Științe
Profesor suplinitor la Universitatea din București
Profesor la școala superioară de științe de Stat
Judecător de ședință la Tribunalul Ilfov

De vînzare la *Redacția «Curierului Judiciar»* Calea Rahovei 5.—Prețul 3 Lei.

Bugăm stăruiitor pe abonații rămași în întîrziere cu plata abonamentelor, să trimită sumele datorate prin mandat postal, direct la administrația ziarului *Curierul Judiciar*, București, sau să plătească la prezentare numai în mina incasatorilor: I. Riveanu, pentru provincie, și I. St. Tudoroiu, pentru capitală, în schimbul chitanțelor ce vor emite din registru cu matea, prevăzută cu ștampila *Curierului Judiciar*.